

Bank Spółdzielczy w Siedlcu

Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału

Banku Spółdzielczego w Siedlcu

według stanu na dzień 31.12.2018 roku

Niniejsza informacja stanowi realizację Polityki informacyjnej z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Siedlcu wprowadzonej Uchwałą Zarządu Nr 59/BS/2017 oraz zatwierdzonej Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 99/RN/2017 z dnia 17.10.2017r./Bank zgodnie z wymogami określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej nr 575/2013z dnia 26.06.2013r w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” na dzień 31.12.2018r.

Informację o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej Bank udostępnia osobom zewnętrznym z częstotliwością roczną, w terminie 15 dni od zatwierdzenia przez Zebranie Przedstawicieli rocznego sprawozdania finansowego Banku.

I. Informacje ogólne

1. Bank Spółdzielczy w Siedlcu z siedzibą w Siedlcu, ul. Zbąszyńska 25, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2018 roku.
2. Bank działa wyłącznie na terenie Polski. Swoim zasięgiem działalności nie obejmuje innych państw członkowskich UE ani państw trzecich. W 2018 roku Bank w Siedlcu prowadził działalność poprzez Oddział oraz 7 Filii które nie sporządzały samodzielnie sprawozdań finansowych.
3. Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej.
4. Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

Bank posiada zaangażowanie kapitałowe w następujących podmiotach /których sprawozdania nie podlegają konsolidacji ze sprawozdaniem Banku/:

Nazwa podmiotu	Kwota zaangażowania	Przedmiot działalności	Zaangażowanie kapitałowe nie pomniejsza fundusze własne Banku
SGB-Bank SA Poznań	1 362 000	Bank zrzeszający	tak
System Ochrony SGB	1000	Bank	tak

II. Cele i strategie/ polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

1. Struktura organizacyjna.

Podstawowe zadania organów Banku w zakresie zarządzania ryzykiem zostały określone w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Siedlcu”. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

Rada Nadzorcza Banku:

1. Zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
2. Zatwierdza Instrukcje dotyczące procesów:
  - 1/ szacowania kapitału wewnętrznego,
  - 2/ planowania i zarządzania kapitałowego;
  - 3/ kredytowania osób wewnętrznych ;
  - 4/ ujawniania informacji.
3. Zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
4. Zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
5. Zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych;
6. Zatwierdza zasady przeprowadzanie testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka ;
7. Sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
8. Sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
9. Zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
10. Sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka /w tym ryzyka braku zgodności/ i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
11. Ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd:

1. Odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania

- przeглядów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
2. Odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
  3. Wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
  4. Wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
  5. Zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
  6. Odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
  7. Zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
  8. Zapewnienia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
  9. Odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
  10. Uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
  11. Przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku; jednym z elementów informacji zarządczej jest raport z realizacji apetytu na ryzyko.

Jednostki i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.
2. Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.
Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków przy czym nadzór drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.
3. Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.
4. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w niniejszej strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.
5. Komitet Zarządzania Ryzykiem realizuje zadania opisane w jego regulaminach funkcjonowania.
6. Komórki organizacyjne /lub wyznaczone osoby w Banku/ uczestniczą w procesie zarządzania konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze

organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

7. W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje Zespół Zarządzania Ryzykiem, który na dzień 31.12.2018r obejmował swoim zakresem działania monitorowanie następujących rodzajów ryzyka: ryzyko kredytowe, ryzyko koncentracji zaangażowania, ryzyko rezydualne oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie /EKZH/, ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych /DEK/ ryzyko płynności, ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko operacyjne, ryzyko braku zgodności, Ponadto w Banku działa Komórka Zarządzająca Ryzykiem Operacyjnym.

2. Strategie i procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

W procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, strategiczne cele dla Banku zatwierdza Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku. Zarząd Banku ma na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne.

Podstawowe ryzyka, które podlegają szczególnemu nadzorowi to:

- 1/ ryzyko kredytowe,
- 2/ ryzyko operacyjne,
- 3/ ryzyko walutowe,
- 4/ ryzyko koncentracji,
- 5/ ryzyko płynności,
- 6/ ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 7/ ryzyko kapitałowe,
- 8/ ryzyko braku zgodności,

Cele strategiczne oraz polityki w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka.

1/ Ryzyko kredytowe

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1/ wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2/ dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3/ utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 3,5 %.
- 4/ utrzymanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 33%,
- 5/ ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych /poza kredytami/ aktywów Banku.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1/ stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;

- 2/ ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3/ inwestowanie nadwyżek środków w Banku Zrzeszającym
- 4/ utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- 5/ utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 70 % ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania
- 6/ dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiającym podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

2/ Ryzyko koncentracji.

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:
  - 1/ utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
  - 2/ bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w ustawie Prawo bankowe.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - 1/ angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże,
  - 2/ ograniczenie kwoty dużych ekspozycji do poziomu 300% uznanego kapitału;
  - 3/ ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

3/ Ryzyko portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie /EKZH/

Polityka zarządzania ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie /EKZH/, opracowana na podstawie zaleceń Rekomendacji S, opisującej dobre praktyki w zakresie ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości oraz zabezpieczonych hipotecznie i dotyczy ekspozycji kredytowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej lub rolniczej oraz ekspozycji udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego.

Bank przyjmuje założenie, że nie jest znacząco zaangażowany w ekspozycje kredytowe finansujące nieruchomości EKN oraz ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie EKZH, ponieważ jego zaangażowanie z tego tytułu nie przekracza większej z wartości:

2% wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie dla całego sektora bankowego.

1. Kluczowe obszary zarządzania EKZH określone i opisane bardziej szczegółowo w obowiązujących w Banku:
  - 1/ Instrukcji zarządzania ryzykiem koncentracji,
  - 2/ Polityce zarządzania ryzykiem DEK,
2. Bank rozdziela funkcje związane z pozyskiwaniem klienta i sprzedażą produktów od bezpośredniej analizy wniosków kredytowych, oceny ryzyka i podejmowania decyzji kredytowych oraz monitorowania EKZH w czasie jej trwania.

3. Bank dąży do odpowiedniej dywersyfikacji portfela EKZH poprzez ustalanie oczekiwanej struktury tego portfela i dostosowanie do niej limitów, które określone zostały w Instrukcji zarządzania ryzykiem koncentracji.
4. Kluczowe obszary zarządzania EKZH określone i opisane bardziej szczegółowo w obowiązujących w Banku:
  - 1/ Instrukcji zarządzania ryzykiem rezydualnym,
  - 2/ Instrukcji zarządzania ryzykiem koncentracji,
  - 3/ Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym,
  - 4/ innych regulacjach kredytowych.
5. Bank dąży do odpowiedniej dywersyfikacji portfela EKZH poprzez ustalanie oczekiwanej struktury tego portfela i dostosowanie do niej limitów, które określone zostały w Instrukcji zarządzania ryzykiem koncentracji.

4/ Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych /DEK/

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:
  - 1/ wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja Polityki zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
  - 2/ prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
  - 3/ utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 5 % całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
  - 4/ zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 20 % ich udziału w portfelu kredytowym.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - 1/ przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 10 lat,
  - 2/ udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów /wskaźnik DTI/ nie przekracza:
    - a/ 50% -w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
    - b/ 65% -w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
    - c/ 70%-w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
    - d/ wskaźniki wymienione w lit. a-c mogą ulec:
      - podwyższeniu o 5 p. p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska,
      - obniżeniu o 5 p. p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat lub miejscem

zamieszkania klienta jest miasto powyżej 50 tys. mieszkańców, oraz zdolność kredytowa klienta który nie współpracował z bankiem została oceniona na podstawie oświadczenia,

- pozostają bez zmian - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 1 rok i nie przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto poniżej 50 tys. mieszkańców,

3/ kierowanie oferty kredytów detalicznych głównie do klientów osób fizycznych.

Polityka zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych /DEK/, opracowana została na podstawie zaleceń Rekomendacji T, dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, z uwzględnieniem zmian wprowadzonych Rekomendacją S, dotyczących kredytów detalicznych finansujących nieruchomości oraz zabezpieczonych hipotecznie. Bank przyjmuje założenie, że nie jest znacząco zaangażowany w detaliczne ekspozycje kredytowe, ponieważ jego zaangażowanie z tego tytułu nie przekracza większej z wartości: 10% sumy bilansowej lub 0,5 mld zł.

Proces zarządzania ryzykiem DEK obejmuje w szczególności:

- 1/ ustalenie i przestrzeganie limitów ograniczających ryzyko DEK,
  - 2/ wymogi dokumentowe w zakresie badania zdolności i wiarygodności kredytowej,
  - 3/ korzystanie z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych,
  - 4/ system uprawnień do akceptacji ryzyka,
  - 5/ ograniczanie strat poprzez zabezpieczenie DEK,
  - 6/ odpowiednie administrowanie DEK,
  - 7/ procesy monitorowania DEK i dochodzenia roszczeń,
  - 8/ przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
  - 9/ zastosowanie narzędzi wspierających ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej oraz zarządzanie ryzykiem portfela DEK.
3. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem DEK została uregulowana w obowiązującej w Polityce zarządzania ryzykiem DEK i Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym.
4. W szczególności osoby/komórki odpowiedzialne na poszczególnych szczeblach zarządzania za portfelowe ryzyko kredytowe odpowiadają również, w tym samym zakresie za ryzyko wynikające z portfela DEK.
5. Identyfikacja, pomiar, bieżące monitorowanie i kontrola ryzyka związanego z DEK odbywają się zgodnie z obowiązującymi w Banku regulacjami wewnętrznymi dotyczącymi całego procesu kredytowania.
6. W szczególności w ramach zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku obowiązują następujące procedury:
- 1/ Instrukcja oceny zdolności kredytowej klientów indywidualnych,
  - 2/ Instrukcja udzielania kredytów konsumenckich,

5 / Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1/ optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 2/ wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

6/ Ryzyko walutowe

1. Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:
  - 1/ obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
  - 2/ zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem banku zrzeczającego;
  - 3/ minimalizowanie ryzyka walutowego.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - 1/ dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2 % funduszy własnych Banku;
  - 2/ prowadzenie transakcji wymiany walut z bankiem zrzeczającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykania otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
  - 3/ utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
  - 4/ podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z bankiem zrzeczającym;
  - 5/ niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

7/ Ryzyko płynności:

1. Celem strategicznym w zakresie ryzyka płynności obejmują:
  - 1/ zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć bez konieczności poniesienia straty,
  - 2/ zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - 1/ utrzymanie przez Bank nadwyżki aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni, realizowanie strategii finansowania;
  - 2/ pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
  - 3/ utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
  - 4/ utrzymanie wymogu pokrycia płynności /wskaźnika LCR/ oraz stabilnego finansowania /wskaźnika NSFR przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy/;
  - 5/ finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
  - 6/ utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w

okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;

- 7/ zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności / bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych oraz funduszy własnych w pasywach / na poziomie nieujemnym,
- 8/ dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej,
- 9/ dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie,
- 10/ zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności /bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych/ na poziomie nieujemnym;
- 11/ identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

8/ Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

1. Celem strategicznym w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:
  - 1/ optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
  - 2/ ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
  - 3/ utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - 1/ ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
  - 2/ ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 3% sumy bilansowej;
  - 3/ zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
    - a/ stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku /w zakresie przewidzianym w przepisach prawa/ - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
    - b/ oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych /stóp rynku międzybankowego/;

9/ Ryzyko kapitałowe

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego

- 1/ dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2/ ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;

- 3/ posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,875%;
- 4/ posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier1 na poziomie 9,375 %;
- 5/ posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier1 na poziomie 10,875 %;
- 6/ obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na poziomie 80 %;
- 7/ dążenie do takiej struktury funduszy Tier1, aby kapitał rezerwowy stanowił 70% funduszy Tier1;
- 8/ dywersyfikacja funduszu udziałowego ograniczenie pakietów udziałów do 5% funduszu udziałowego;
- 9/ przekazywanie na fundusze własne minimum 60 % nadwyżki bilansowej;
- 10/ dążenie do uzyskania zaangażowania kapitałowego w Banku Zrzeszającym na poziomie minimum 0,5 % sumy bilansowej Banku ;
- 11/ ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3,4 i 5.
- 12/ nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące uczestnikami Systemu Ochrony za wyjątkiem Banku Zrzeszającego.
- 13/ utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej MREL.

10/ Ryzyko braku zgodności

1. Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka braku zgodności jest wzmacnianie pozycji Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej poprzez;
  - 1/ zapewnienie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych przez Bank standardów postępowania;
  - 2/ podejmowanie działań eliminujących ryzyko braku zgodności oraz przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji i ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być skutkiem naruszenia przepisów i norm postępowania.
2. Bank realizuje cele strategiczne w obszarze ryzyka braku zgodności poprzez prowadzenie polityki zgodności obejmującej;
  - 1/ główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności, na wszystkich szczeblach organizacji Banku;
  - 2/ dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
  - 3/ dążenie i dbałość o:
    - wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
    - pozytywny odbiór Banku przez klientów,
    - przejrzystość działań Banku wobec klientów,
    - stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

3. Zakres i rodzaj systemów pomiaru i raportowania ryzyka.

1. Bank stosuje metody /modele/ identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka, w przypadku

- wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
  3. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
  4. Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.
  5. Stosowane w Banku modele do pomiaru ryzyka mają głównie charakter ekspercki charakter statystyczny posiada tylko model do szacowania stabilnej części depozytów.
  6. Prawie wszystkie modele można ocenić jako nieistotne; Bank nie stosuje modeli do obliczania kapitału regulacyjnego, jedynie model służący do pomiaru ryzyka stopy procentowej stanowi podstawę do szacowania kapitału wewnętrznego na to ryzyko.
  7. Ze względu na małą złożoność modeli oraz ograniczony charakter ich istotności Bank nie wprowadza odrębnej regulacji dotyczącej ryzyka modeli; natomiast cały proces zarządzania tym ryzykiem stanowi element procesów zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w szczególności:
    - 1/ opis działania modelu, wykaz osób odpowiedzialnych za aktualizację i badanie poprawności działania modeli są zawarte w procedurach do zarządzania ryzykiem;
    - 2/ proces zatwierdzania i weryfikacji modeli odbywa się wraz z zatwierdzeniem i weryfikacją procedur opisujących zarządzanie ryzykiem;
    - 3/ sprawdzanie poprawności danych stosowanych w modelu jest przedmiotem kontroli funkcjonalnej, okresowo podlega również badaniom audytu wewnętrznego.
  8. W przypadku korzystania z usług podmiotów trzecich w zakresie dostarczenia modelu do pomiaru ryzyka Bank zapewnia sobie:
    - 1/ posiadanie dokumentacji opisującej działanie modelu;
    - 2/ przeszkolenie pracowników, którzy będą wykorzystywali model;
    - 3/ możliwość aktualizowania założeń do modelu w odpowiednim czasie i zakresie.W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych.
  9. Bank dokłada staranności, by założenia przyjmowane w przeprowadzanych testach warunków skrajnych uwzględniały najgorsze z prawdopodobnych scenariuszy i dawały podstawy rzetelnej oceny ryzyka.

4. System zarządzania.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- 1/ na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2/ na drugi poziom składa się:
  - a/ zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, na które składa się: identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola, monitorowanie oraz sprawozdawanie ryzyka,
  - b/ działalność komórki do spraw zgodności.
- 3/ na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tą działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną:

- a/ w ramach poziomu pierwszego funkcjonują następujące komórki organizacyjne:
- Dział Księgowości - zarządza „wolnymi środkami”,
  - Dział Kredytowy
  - Dział Depozytowy,
  - O/File;
- b/ w ramach poziomu drugiego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
- Zespół Zarządzania Ryzykiem,
  - Komitet Zarządzania Ryzykiem ,
  - Komórka Zarządzająca Ryzykiem Operacyjnym.
- Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.
- Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.
- Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków .
- Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.
- Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

5. Przepływ informacji do Zarządu na temat ryzyka.

1. W realizacji informacji zarządczej uczestniczą następujące organy statutowe i komórki organizacyjne Banku:
  - Rada Nadzorcza,
  - Zarząd,
  - Dział Kredytów,
  - Dział Depozytów,
  - Dział Księgowości,
  - Dział Informatyki,
  - Dział Administracji i Kadr,
  - Kontrola Wewnętrzna,
  - Zespół Zarządzania Ryzykiem.
2. Bieżącą analizę poziomu ryzyka bankowego dokonuje komórka monitorująca ryzyko.
3. Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka, przekazywane są Zarządowi według poniższych zasad:
  - 1/ w zakresie poziomu ryzyka płynności finansowej i ryzyka stopy procentowej i Ryzyka walutowego analizy zostają przekazane w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczą ww. analizy,
  - 2/ w zakresie poziomu ryzyka kredytowego, analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiz w zakresie skutków, kwalifikacji należności kredytowych w ww. okresie, mających wpływ na poziom ryzyka kredytowego oraz poziom rezerw tworzonych na kredyty nieregularne,
  - 3/ w zakresie ryzyka operacyjnego – analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie półrocza, którego dotyczy analiza,
  - 4/ w zakresie ryzyka braku zgodności - analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie półrocza, którego dotyczy analiza.

4. Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych, co najmniej raz w roku składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie w zakresie poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku.

III. Fundusze własne.

1. Bank Spółdzielczy w Siedlcu z siedzibą w Siedlcu przy ulicy Zbąszyńskiej 25, 64-212 Siedlec wpisany jest do rejestru prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w dziale Rejestru Przedsiębiorców pod numerem 0000131603. Numer identyfikacji podatkowej /NIP/: 923 002 59 94. Bank Spółdzielczy w Siedlcu nie posiada podmiotów zależnych na zasadzie skonsolidowanej /zgodnie z art. 111a ust.1 pkt 1 ustawy Prawo bankowe/ ani w Polsce ani na terenie państw członkowskich ani też w państwach trzecich. Bank Spółdzielczy w Siedlcu na dzień 31.12.2018 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.
2. Bank pomniejsza fundusze własne – o wartości niematerialne i prawne nabyte przez Bank, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczonym na potrzeby Banku. Na dzień 31.12.2018r Bank pomniejsza kapitał podstawowy Tier1 o 23 131 zł z tytułu nie umorzonej części wartości niematerialnych i prawnych.

IV. Informacje dotycząca wymogów kapitałowych.

Zapewniając bezpieczeństwo ekonomiczne, Bank utrzymuje fundusze własne dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2018rok.

Wyszczególnienie	Kwota /w zł/
I. Kapitał Tier 1	27 303 828
1.Fundusze podstawowe Tier1	27 303 828
- korekty w okresie przejściowym z tyt. Instrumentów w kapitale podstawowym Tier 1	223 128
- pozostałe kapitały rezerwowe	26 430 459
- fundusz ogólnego ryzyka bankowego	600 000
- skumulowane inne całkowite dochody	223 128
- inne wartości niematerialne i prawne	- 23 131
- inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1	0
	-223 128
Fundusze własne	27 303 828
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko / minimalne wymogi kapitałowe/	8 488 741

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

Bank Spółdzielczy w Siedlcu stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1/ metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- 2/ metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego,
- 3/ metodę podstawową w zakresie ryzyka walutowego.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Ekspozycje kredytowe w podziale na klasy wg stanu na dzień			31-12-2018							
Lp	Wyszczególnienie	Waga ryzyka	Stan na dzień analizy w tys. zł.	Ważone ryzykiem	wartość ekspozycji ważonej ryzykiem przed zastosowaniem współczynnika wsparcia	wartość ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia 0,7619	Wymóg kapitałowy			
I. Wartości bilansowe										
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0%		0	0	0	0			
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	20%	45 909 587	9 181 917	9 181 917	9 181 917	734 553			
3	Ekspozycje -przedsiębiorcy/wspólnoty/, BFG	50%	1 224 847	612 424	612 424	612 424	48 994			
		100%	3 327 248	3 327 248	3 327 248	3 327 248	266 180			
		20%	10 719	2 144	2 144	2 144	172			
4	Ekspozycje wobec instytucji	0%	131 299 130							
5	Fundusz Pomocowy Ochrony SGB	100%	779 656	779 656	779 656	779 656	62 372			
6	Ekspozycje detaliczne	75%	45 078 533	33 808 900	33 808 900	30 970 935	2 477 675			
7	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych	75%		0	0		0			
8	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach komercyjnych	100%	43 095 908	43 095 908	43 095 908	33 718 254	2 697 460			
9	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	100%	151 209	151 209	151 209	151 209	12 097			
		150%	3 498	5 247	5 247	5 247	420			
10	Ekspozycje kapitałowe	100%	2 791 806	2 791 806	2 791 806	2 791 806	223 344			
		250%		0	0	0	0			
		1250%		0	0	0	0			
11	Inne ekspozycje	Środki pieniężne w kasie	0%	3 066 850	0	0	0			
		rzeczowe aktywa trwałe; rozrachunki z kontrahentami, których tożsamości nie można ustalić, środki pieniężne w drodze	20%	200 000	40000	40000	40000	3200		
			100%	4 143 926	4 143 926	4 143 926	4 143 926	331 514		
Razem wartości bilansowe			281 082 917	97 940 384	97 940 384	85 724 766	6 857 981			
II. Zobowiązania pozabilansowe										
		Współczynnik konwersji		Wartości ekspozycji * współczynnik konwersji	Waga ryzyka	Ważone ryzykiem	wartość ekspozycji ważonej ryzykiem przed zastosowaniem współczynnika wsparcia	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia 0,7619	Wymóg kapitałowy	
12	Niewykorzystane zobowiązania kredytowe	20%		0	20%	0	0			
		20%		0	35%	0	0			
		20%		0	50%	0	0			
		20%	602 704	120 541	75%	90 406	90 406	69 592	5 567	
		20%		0	75%	0	0			
		20%		0	100%	0	0			
		20%		0	100%	0	0			
13	Niewykorzystane zobowiązania kredytowe	50%		0	20%	0	0	0	0	
		50%		0	75%	0	0			
		50%	5 541 289	2 770 645	100%	2 770 645	2 770 645	2 122 335	169 787	
		50%	2 223 923	1 111 962	75%	833 971	833 971	755 041	60 403	
		50%		0	100%	0	0	0	0	
		50%		0	100%	0	0	0	0	
		50%		0	100%	0	0	0	0	
14	Akredytywa				50%		0			
15	Udzielone gwarancje i poręczenia	100%	1 721 763	1 721 763	75%	1 291 322	1 291 322	983 858	78 709	
	Udzielone gwarancje i poręczenia	100%		0	50%	0	0	0	0	
Razem zobowiązania pozabilansowe			10 089 679	5 724 910			4 986 343,48	3 930 826	314 466	
Razem ekspozycje kredytowe							85 724 766	102 926 728	89 655 592	
								7 172 447		

Wymóg kapitałowy z tyt. ryzyka operacyjnego:

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017	
1.	Przychody z tytułu odsetek	6 651 155	6 959 884	7 489 759	
2.	Koszty z tytułu odsetek	1 669 615	1 389 193	1 467 174	
3.	Przychody z tytułu prowizji	3 033 343	3 169 960	3 001 892	
4.	Koszty z tytułu prowizji	136 481	136 018	13 251	
5.	Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu	15 940	17 094	-0-	
6.	Wynik operacji finansowych	-			
7.	Wynik z pozycji wymiany	60 107	62 323	62 411	
8.	Pozostałe przychody operacyjne	Pozostałe przychody operacyjne	93 159	274 719	245 860
		Pomniejszenia z tyt. rozw .rezerw na zob. prac.			
		Razem	93 159	274 719	245 860
		8 047 608	8 958 769	9 319 497	

$$\text{WSKAŹNIK} \quad 8\,775\,291 \quad \times \quad 15\% \quad = \quad 1\,316\,294$$

1. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	ryzyko rynkowe	0
	1) ryzyko walutowe	0
	2) ryzyko ogólne stóp procentowych	0
2.	ryzyko kredytowe	7 172 447
3.	przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań	0
4.	przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	0
5.	ryzyko operacyjne	1 316 294
Kapitał regulacyjny/minimalny wymóg kapitałowy		8 448 741
Łączny współczynnik kapitałowy /%/		25,73
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy /%/		17,18

Wyliczenia zostały dokonane zgodnie z „Instrukcją szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Siedlcu”.

2. W celu ustalenia łącznej wartości oszacowanych wymogów kapitałowych Bank dokonuje zestawienia wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dotyczących zarówno Filaru I jak i Filaru II. Łączna wartość wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka na dzień 31.12.2018r stanowiła kwotę 8 489 tys zł natomiast kapitał wewnętrzny został powiększony o dodatkowy wymóg w kwocie 4 222 tys i wynosi 12 711 tys zł. Łączny współczynnik kapitałowy wynosi 25,27 natomiast wewnętrzny współczynnik kapitału wynosi 17,18 .
3. Bufory kapitałowe.
Po uwzględnieniu zaleceń nadzorczych i buforu kapitałowego zabezpieczającego oraz okresów przejściowych Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe na dzień 31.12.2018r na poziomie:
  - 1/ współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 - 25,73 %,
  - 2/ współczynnik kapitału Tier 1 - 25,73 %,
  - 3/ łączny współczynnik kapitałowy - 25,73 %.
 Dodatkowo poszczególne poziomy współczynniki są powiększane o bufor antycykliczny.
Wskaźnik bufora antycyklicznego w roku 2018 wynosi 0 %; wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez M R i F w drodze rozporządzenia.
4. Fundusze własne i zobowiązania podlegające umorzeniu lub konwersji utrzymane są na poziomie MREL - 35,28 co stanowi kwotę 9 633 311 tys zł , (min. 3,75).

V. Ryzyko kredytowe

1. Należności przeterminowane rozumiane są jako ekspozycje, których przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych, zaś w przypadku pozostałych klas ekspozycji, przeterminowana kwota przekracza 3.000 złotych.
2. Należności zagrożone są to należności zakwalifikowane do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”.
3. Udzielone kredyty i pożyczki wycenia się wg zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, pomniejszone o odpisy aktualizujące wartość z tytułu rezerw celowych.
4. Bank w swoich analizach nie uwzględnia podziału ekspozycji kredytowych na podział względem obszarów geograficznych.
5. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów:
  - 5.1. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego /zaangażowanie typu A/ według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Banki	132.523.977
	Należności normalne	132.523.977
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	-
	Należności normalne	-
	Należności pod obserwacją	-

	Należności zagrożone	-
3.	Pomocnicze instytucje finansowe	-
	Należności normalne	-
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		132.523.977

5.2. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typ kontrahenta /zaangażowanie typu B/ według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
4.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	-
	Należności normalne	-
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
5.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	18 175 078
	Należności normalne	16 568 048
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	1 607 030
6.	Przedsiębiorcy indywidualni	8 274 314
	Należności normalne	8 084 704
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	189 610
7.	Osoby prywatne	33 908 239
	Należności normalne	33 469 484
	Należności pod obserwacją	105 732
	Należności zagrożone	333 023
8.	Rolnicy indywidualni	30 992 874
	Należności normalne	
	Należności pod obserwacją	30 992 874
	Należności zagrożone	
9.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	3 371 647
	Należności normalne	3 371 647
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		94.722.152

5.3. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności normalne	45 891 236
Należności pod obserwacją	-
Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	45 891 236

5.4. Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela

Lp.	Branże	Wartość w zł
1.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	31 088 973
	Należności normalne	31 088 973
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2.	Przetwórstwo przemysłowe	4 966 482
	Należności normalne	4 212 482
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	754 000
3.	Budownictwo	6 199 950
	Należności normalne	6 199 950
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
4.	Handel hurtowy i detaliczny	5 034 797
	Należności normalne	5 034 797
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
5.	Transport i gospodarka magazynowa	978 103
	Należności normalne	125 073
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	853 030
6.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	112 482
	Należności normalne	112 482
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
7.	Administracja publiczna i obrona narodowa	45 891 236
	Należności normalne	45 891 236
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
8.	Pozostała działalność usługowa	12 397 811
	Należności normalne	12 208 201
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	189 610
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	106 669 834

6. Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na istotne klasy należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Istotne klasy należności	1-30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-2 lat	2-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	Powyżej 20 lat
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	20 357	103 192	142 389	285 178	429 559	1 722 310	922 903	46 879	-
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	102 645	4 474	11 463	13 159	26 742	67 187	81 185	58 169	-
Ekspozycje wobec instytucji	5 832 256	2 116 093	2 555 581	-	-	-	-	-	-
Fundusz Pomocowy System Ochrony SGB	62 372	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje detaliczne	103 007	21 094	35 924	116 088	219 886	650 488	573 713	-	-
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych - osoby fizyczne	9 197	15 195	24 995	52 777	108 096	306 009	409 582	500 614	143 847
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach-rolnicy,MŚP,przeds.indywid.	1 128	6 764	14 114	37 865	57 185	140 292	58 423	-	-
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach-rolnicy,MŚP,przeds.indywid.	597 249	180 237	234 173	442 045	695 355	498 243	377 473	223 267	199 631
Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	12 205	17	26	54	74	-	-	-	-
Ekspozycje kapitałowe	-	41 905	72 395	-	-	-	-	-	109 524
Inne ekspozycje	592 862	-	-	-	-	-	-	-	-

7. Kwoty ekspozycji z nierozpoznaną utratą wartości, rozpoznaną utratą wartości i przeterminowanych – na dzień 31.12.2018 roku zawiera poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji
Należności normalne z tego:	138 377 993
Należności przeterminowane	-
Rezerwy celowe	173 406
Korekta wartości	1 044 459
Należności pod obserwacją z tego:	158 952
Należności przeterminowane	-
Rezerwy celowe	1 586
Korekta wartości	-
Należności zagrożone z tego:	2 129 663
Należności przeterminowane	2 129 663
Rezerwy celowe	1 977 975
Korekta wartości /prowizje/	3 020

Należności poniżej standardu z tego:	189 610
Należności przeterminowane	189 610
Rezerwy celowe	37 922
Korekta wartości /prowizje/	2 799
Należności wątpliwe z tego:	-
Należności przeterminowane	-
Rezerwy celowe	-
Korekta wartości	-
Należności stracone z tego:	1 940 053
Należności przeterminowane	1 940 053
Rezerwy celowe	1 940 053
Korekta wartości /prowizje/	221

8. Stan korekt wartości z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości, obejmuje:

1/ Korekta wartości /prowizja/ ESP

salda początkowe - 1 034 012 zł

salda końcowe - 1 047 479 zł

Prowizja systematycznie jest pobierana od udzielonych kredytów celowych i konsumenckich wg „Tabeli prowizji i opłat”, natomiast na koniec każdego miesiąca rozliczana metodą ESP.

2/ Stan rezerw celowych:

saldo początkowe - 2 339 973 zł

saldo końcowe - 2 152 967 zł

Zmniejszenie stanu rezerw celowych spowodowane jest rozwiązaniem rezerw celowych.

3/ Stan odpisów aktualizujących:

Saldo początkowe - 857 379 zł

Saldo końcowe - 874 362 zł

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

W zakresie stosowania technik ograniczania ryzyka kredytowego Bank nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.

Zabezpieczenie ma na celu zapewnienie Bankowi zwrotu przysługującej mu w stosunku do klienta wierzytelności w terminie ustalonym w umowie .

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Bank dąży do pełnego zabezpieczenia udzielonego kredytu w trakcie całego okresu kredytowania. Jakość przyjmowanych zabezpieczeń oceniana jest na podstawie ich wartości rynkowej, płynności wpływu oraz poziomu tworzonych rezerw celowych oraz możliwości zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Prowadzona przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, ustanowienie zabezpieczeń gwarantujących odzysk z wierzytelności w przypadku prowadzenia działań windykacyjnych. Bank stosuje w szczególności następujące zabezpieczenia :

1/ weksel własny in blanco

2/ poręczenie wekslowe /Awal/

- 3/ poręczenie cywilne
- 4/ gwarancja bankowa
- 5/ przelew / cesja/ wierzytelności,
- 6/ przewłaszczenie na zabezpieczenie
- 7/ zastaw rejestrowy,
- 8/ zastaw finansowy,
- 9/ kaucję,
- 10/ blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- 11/ hipoteka,
- 12/ oświadczenie patronackie,
- 13/ oświadczenie o poddaniu się egzekucji .

Zabezpieczenie winno być ustanowione nie wcześniej niż w dacie zawarcia umowy, na podstawie, której zaciągane jest zobowiązanie klienta.

VII. Ocena wiarygodności kredytowej

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności oraz rodzaje posiadanych ekspozycji Bank przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych nie stosuje ocen kredytowych ECAI.

VIII. Ujawnienia zakresie ryzyka rynkowego.

Na dzień 31.12.2018 r pozycja walutowa całkowita wyniosła 37 929 zł co stanowi 0,14 % funduszy własnych.

Bank nie tworzył wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego.

IX. Ryzyko operacyjne.

1. Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego, liczony jest według metody wskaźnika bazowego.
2. Bank wylicza podstawę do wyznaczania wymogu kapitałowego, jako średnią arytmetyczną za okres trzech lat, wyników obliczonych jako suma poniższych pozycji rachunku zysków i strat Banku ,ustalonych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o rachunkowości, przy czym każda pozycja musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym :
  - 1/ przychody z tyt. odsetek,
  - 2/ koszty z tyt. odsetek,
  - 3/ przychody z tyt. prowizji,
  - 4/ koszty z tyt. prowizji,
  - 5/ przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o stałej / zmiennej kwocie dochodu,
  - 6/ wynik operacji finansowych,
  - 7/ wynik z pozycji wymiany,
  - 8/ pozostałe przychody operacyjne
3. Wynik, o którym mowa w ust. 4;
  - 1/ może uwzględniać /jeżeli takie pozycje będą występować/koszty z tyt. opłat za usługi outsourcingowe określone w art. 6a ustawy Prawo bankowe ,dostarczone przez podmiot, który jest w stosunku do Banku podmiotem dominującym lub

zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotem podlegającym nadzorowi właściwych władz lub nadzorowi równoważnemu na podstawie odrębnych przepisów,

2/ nie uwzględnia:

a/ salda utworzonych i rozwiązanych rezerw celowych,

b/ kosztów operacyjnych, w tym kosztów z tytułu opłat za usługi na rzecz Banku, z zastrzeżeniem pkt 1,

c/ zrealizowanych zysków i strat ze sprzedaży z portfela instrumentów dostępnych do sprzedaży,

d/ przychodów z tyt. zdarzeń nadzwyczajnych lub występujących nieregularnie,

e/ przychodów z tytułu odszkodowań uzyskanych z tytułu ubezpieczenia,

f/ przychodów z tyt. dywidend otrzymanych od podmiotu, który jest w stosunku do Banku podmiotem dominującym lub zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec Banku, jeśli umożliwi to uniknięcie podwójnego naliczania przychodów wewnątrzgrupowych .

4. Średnia arytmetyczną, o której mowa w ust.1, oblicza się, z zastrzeżeniem ust.6-7, na koniec roku obrotowego na podstawie wyników z ostatnich trzech , dwunastomiesięcznych okresów.
5. Jeżeli dane finansowe nie zostały zbadane przez biegłego rewidenta, Bank może wykorzystać dane szacunkowe; po uzyskaniu opinii z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta Bank dokonuje niezwłocznie stosownej aktualizacji wyniku.
6. Wyniku za którekolwiek z trzech lat obrotowych, jeżeli jest ujemny lub równy zero, nie uwzględnia się w obliczeniach średniej arytmetycznej.
7. Podstawę oblicza się jako iloraz sumy dodatnich wartości wyników oraz liczby lat z dodatnimi wartościami wyników.

X. Ekspozycje kapitałowe

Według stanu na dzień 31.12.2018r Bank posiadał ekspozycje kapitałowe nie sklasyfikowane do portfela handlowego o łącznej wartości bilansowej 2 783 000 zł co stanowi 10,2 % funduszy własnych i 0,99 % sumy bilansowej.

- akcje w instytucjach finansowych - 1 362 048 zł,
- dłużne papiery wartościowe - 1 420 000 zł,
- udziały w pozostałych jednostkach - 1 000 zł,

W analizowanym okresie Bank :

- nie dokonał zmian zasad rachunkowości w zakresie metod wyceny akcji i udziałów,
- nie posiadał papierów wartościowych notowanych na giełdzie ,
- nie dokonywał przeszacowania posiadanych akcji i udziałów,
- nie ujmował w kapitale własnym żadnych zmian wynikających z dokonania wyceny poszczególnych papierów kapitałowych.

Bank przeprowadził Test na utratę wartości posiadanych akcji SGB-Bank SA na kwotę 1 362 000 zł, w wyniku którego stwierdza się, że jest brak przesłanek do tworzenia na nie odpisów aktualizujących.

XI. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

1. Realizacja celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest na następujących zasadach:
  - 1/ badaniu i ocenie podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy oraz fundusze własne banku,
  - 2/ zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym, na kontroli ryzyka opcji klienta oraz na analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości,
  - 3/ Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.
2. Do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje analizę luki przeszacowania stopy procentowej, symulację zmian wyniku odsetkowego, analizę zmian wartości ekonomicznej Banku oraz analizę podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z oceną ryzyka stopy procentowej.
3. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz z opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są:
  - 1/ co miesiąc – Zarządowi oraz Komitetowi Zarządzania Ryzykiem,
  - 2/ co kwartał – Radzie Nadzorczej Banku.
4. Na dzień 31.12.2018 r. aktywa oprocentowane wynosiły 266.230 tys. zł. Pasywa oprocentowane wynosiły 140 449 tys. zł. Rozpiętość średniego oprocentowania między aktywami i pasywami na koniec grudnia 2018 r. ukształtowała się na poziomie 1,61 %. Średnie oprocentowanie aktywów wynosiło 2,81 %, natomiast średnie oprocentowanie pasywów wynosiło – 1,20 %.
5. Zmiana wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania oraz bazowego przy spadku stóp procentowych o 200 punktów bazowych wynosi 2 875,99 tys. zł, co stanowi 10,5 % funduszy własnych oraz 47,8 % annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje.
6. Ryzyko opcji klienta badane jest w odniesieniu do wcześniejszych spłat kredytów lub zerwań depozytów przed upływem terminu płatności, o ile zdarzenia te osiągną znaczący poziom. Na dzień 31.12.2018r wskaźnik zrywalności depozytów wynosi 0,27 % depozytów ogółem, natomiast wskaźnik przedpłacenia kredytów wynosi 0,07 % kwoty kredytów.
7. Na dzień 31.12.2018 r. podstawowe wskaźniki ekonomiczne kształtowały się na następującym poziomie:
  - udział aktywów wrażliwych w sumie bilansowej – 94,7 %,
  - udział pasywów wrażliwych w sumie bilansowej – 50,0 %,
  - wskaźnik zyskowności aktywów oprocentowanych – 2,81 %,
  - wskaźnik obsługi pasywów oprocentowanych – 1,20%,
  - rozpiętość odsetkowa – 1,61%,

Wszystkie ustanowione limity ograniczające poziom ryzyka stopy procentowej zostały na dzień 31.12.2018 r. zachowane:

Lp.	LIMITY OGRANICZAJĄCE POZIOM RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b. w odniesieniu do annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o saldo odpisów na odsetki od należności zagrożonych w danym roku)	Limit	Wskaźnik bieżący	Poziom wykorzystania limitu
1	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	25,0%	-22,9%	91,4%
2	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	5,0%	-1,9%	38,3%
3	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka opcji klienta	3,0%	0,0%	0,0%
	LIMITY OGRANICZAJĄCE POZIOM RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b.; w odniesieniu do funduszy własnych)	Limit	Wskaźnik bieżący	Poziom wykorzystania limitu
4	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	3,0%	0,6%	20,2%

Dla aktywów i pasywów walutowych oprocentowanych nie sporządzano odrębnej analizy, nie przekroczyły one 5% wartości sumy bilansowej. Aktywa i pasywa w walutach obcych zostały zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wycenione wg średniego kursu NBP obowiązujących na dzień analizy i uwzględnione w analizie.

XII . Zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

1. Realizując zapisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie „systemu zarządzania ryzykiem i systemem kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego”, zwanej dalej Uchwałą, dokonano oceny obowiązującego w Banku Spółdzielczym, zwanym dalej Bankiem, systemu wynagradzania i stwierdzono, że brak w nim elementów zachęcających pracowników do podejmowania nadmiernego ryzyka. W Banku nie funkcjonuje system wynagradzania oparty na zmiennych składnikach wynagradzania w rozumieniu Uchwały.
2. Bank realizując zapisy Uchwały i stosując wskazaną w niej zasadę proporcjonalności wprowadza niniejszą „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Siedlcu” zwaną dalej „Polityką”, w ograniczonym zakresie, korzystając z możliwości indywidualnego określenia sposobu i zakresu stosowania przepisów dotyczących zmiennych składników wynagrodzeń.
3. Bank nie jest znaczącą jednostką pod względem organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności. Bank z uwagi na profil działania, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym ustala, iż niniejsza Polityka dotyczyć będzie członków Zarządu Banku.
4. Bank dokonał i raz w roku dokona analizy stanowisk oraz ryzyka związanego z działalnością podmiotów zależnych wymienionych w treści Uchwały oraz określi krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, jak również dokonał i raz w roku dokona analizy zasadności wprowadzenia systemu wynagradzania pracowników opartego na zmiennym składniku wynagrodzeń w rozumieniu Uchwały, w odniesieniu do konkretnych stanowisk, przy uwzględnieniu treści § 27 ust. 2 pkt. 1 Uchwały.

Postanowienia ogólne

1. Dla celów niniejszej Polityki, po dokonaniu analizy, o której mowa w pkt. 4 „Wprowadzenia”, przyjmuje się, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są członkowie Zarządu Banku.
2. Do obowiązującego w Banku systemu wynagradzania członków Zarządu wprowadza się zmienny składnik wynagrodzenia w rozumieniu Uchwały, o której mowa w pkt. 1 „Wprowadzenia”- regulaminową premię roczną.
3. Regulaminowa premia roczna, przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu Banku przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części dotyczącej „Zasad oceny członka Zarządu”.
4. Oceny, o której mowa w pkt. 3 Rada Nadzorcza dokonuje najpóźniej do końca II kwartału roku następującego po okresie oceny.
5. W sytuacji, gdy Bank objęty został programem naprawczym w rozumieniu przepisów Prawa bankowego, jest w likwidacji lub ogłoszono upadłość Banku oraz w przypadku negatywnej oceny efektów pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza może:
  - 1/ zmniejszyć lub nie przyznawać premii rocznej,
  - 2/ zmniejszyć lub nie wypłacać odroczonej części premii rocznej.
6. Na odroczoną część wynagrodzenia zmiennego Bank tworzy rezerwę.

Zasady oceny członka Zarządu

1. Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie z zastrzeżeniem pkt 6.
2. Kryteriami oceny efektów pracy są:
  - 1/ jakość portfela kredytowego,
  - 2/ realizacja planu finansowego Banku,
  - 3/ realizacja przyjętej strategii /kierunków działania/.
3. Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych /suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3 i 4 grupy ryzyka/ w portfelu kredytów.
4. Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:
  - 1/ utrzymania udziału, o którym mowa w punkcie 3 na poziomie nie wyższym niż 4%.
  - 2/ realizacji planu finansowego Banku w pozycji „wynik brutto” nie niższym niż 80%.
  - 3/ realizację przyjętej strategii /kierunków działania/
5. Oceny dokonywane są dwuetapowo. tj. w momencie przyznania premii oraz w momencie uruchomienia części odroczonej.
6. Podstawą oceny dokonanej:
  - 1/ w 2014 roku – są efekty pracy członka Zarządu w 2013 roku,
  - 2/ w 2015 roku – są efekty pracy członka Zarządu w latach 2013 i 2014,
  - 3/ w kolejnych latach – efekty pracy członka Zarządu za 3 lata poprzedzające dokonywanie oceny.
7. Przy ocenie pracy członka Zarządu Banku Rada Nadzorcza uwzględnia zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto.

Zasady wypłaty premii rocznej

1. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.
2. Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest w wysokości 10 % rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 25 % osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia stałego.
3. Wypłata części odroczonej premii rocznej następuje po dokonaniu pozytywnej oceny jakości portfela kredytowego za okres oceny przy uwzględnieniu aktualnego wyniku finansowego netto Banku.
4. Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o przyznaniu premii rocznej w formie uchwały dla poszczególnych członków Zarządu Banku na zasadach określonych w „Regulaminie wynagradzania członków Zarządu”.
5. Nie więcej niż 60 % premii rocznej wypłacane jest niezwłocznie po przyznaniu, z zastrzeżeniem pkt 11.
6. Przyjmuje się trzyletni okres odroczenia pozostałej /poza wypłaconą zgodnie z ust. 5/ części premii rocznej, z zastrzeżeniem pkt 11.
7. Rada Nadzorcza dokonuje weryfikacji poziomu przyznanej części odroczonej premii rocznej oraz podejmuje decyzje o jej wypłacie /z zastrzeżeniem, że pierwsza weryfikacja dokonywana będzie przy ocenie dokonywanej w 2014 roku za rok 2013/.
8. Część odroczonej premii rocznej akceptowana jest przez Radę Nadzorczą pod warunkiem spełnienia kryterium wskazującego, że akceptowalny poziom ryzyka kredytowego nie został przekroczony /np. wskaźnik kredytów zagrożonych w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym/.
9. Odroczonej części premii zostaje rozłożona na 3 równe roczne raty płatne z dołu.
10. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do części odroczonej premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu Banku pod kątem wypłaty części odroczonej premii rocznej, obejmuje okres pełnienia funkcji członka Zarządu Banku oraz konsekwencje podjętych w tym okresie decyzji.
11. Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo /część premii rocznej nie jest odraczana/, jeżeli w roku podlegającym ocenie spełniony jest jeden z poniższych warunków:
  - 1/ suma bilansowa Banku nie przekracza kwoty 1 mld PLN,
  - 2/ dynamika portfela kredytowego Banku rok do roku nie przekracza 120 %.

Zbiornicze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń.

1. Realizując zapisy uchwały nr 258 KNF w zakresie polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w 2018r w Banku żadna z osób nie otrzymała wynagrodzenia:
  - w wysokości co najmniej 1 mln EURO w danym roku obrachunkowym
  - w wysokości w przedziale między 1mln EURO a 5 mln EUROWynagrodzenie stałe osób zajmujących stanowiska kierownicze wynosiło 440 tys zł, a wynagrodzenie zmienne – 157 tys zł.
Wskaźnik udziału składników wynagrodzeń zmiennych do wynagrodzeń stałych wyniósł 35 %.
Nie wystąpiły także w 2018r przypadki wynagrodzeń z odroczonej wypłatą.

2. W sumie wypłaconych w 2018r. wynagrodzeń nie wypłacono:
  - 1/ odpraw z tytułu zakończenia stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych ,
  - 2/ zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania w 2018r stosunku pracy.

XIII Ryzyko płynności.

Zarządzanie ryzykiem płynności /jak opisano w części II.2/ zostało podzielone na dwa poziomy:

- zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
  - Dział Księgowości- zarządzanie „wolnymi środkami” odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową
  - O/Filie Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielania kredytów
- za zarządzanie ryzykiem, w ramach którego Zespół Zarządzania Ryzykiem odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

W Banku został również powołany Komitet Zarządzania Ryzykiem, który pełni rolę doradcą w procesie zarządzania ryzykiem płynności, w tym:

- 1/ opiniuje poziom limitów,
- 2/ identyfikuje i zgłasza potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku,
- 3/ wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku,
- 4/ ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i Instytucji rządowych i samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 60 % pasywów ogółem.

Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów. Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1/ prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2/ zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3/ zabezpieczanie płynności dziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4/ prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5/ udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6/ gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7/ prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8/ utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego zgodnie z § 11 ust. 3,

- 9/ wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności /LCR/, zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 17 ust. 2,
- 10/ pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11/ przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12/ wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1/ udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2/ wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony /m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego/,
- 3/ ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4/ monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5/ prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6/ opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów /w tym aktywów płynnych/ lokowane są w Banku Zrzeszającym.

Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności /rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum:

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
1.Nadzorcza miara płynności krótkoterminowej	1,89 %	100%
2.Nadzorcza miara płynności długoterminowej	1,67 %	100%
3.Wskaźnik LCR	290 %	100 %

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

<i>Przedział płynności</i>	<i>do 1 miesiąca</i>	<i>od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>od 3 do 6 miesięcy</i>
2.Luka bilansowa skumulowana	2,84	3,52	4,06

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania: /wypisać z rejestru alternatywnych źródeł finansowania/

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota</i>	<i>Warunki dostępu</i>
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	-	w ciągu 1 dnia
otwarty niewykorzystany limit kredytu rewolwingowego w Banku Zrzeszającym	-	w ciągu 1 dnia

pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	155 931	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	877 957	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1/ baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2/ depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem
- 3/ płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 4/ płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 5/ płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 6/ płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;

7/ bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowania na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1/ sprzedaż wysoko płynnych aktywów /aktywa nieobciążone/ lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2/ dodatkowe źródła finansowania w postaci:
  - a/ wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
  - b/ sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
  - c/ pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
  - d/ pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,
  - e/ przyrostu depozytów,

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1/ brak obciążeń,
- 2/ wysoka jakość kredytowa,
- 3/ łatwa zbywalność,
- 4/ brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5/ sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone /liczone według wartości bilansowej/ na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1/ monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2/ kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3/ ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4/ podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1/ struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2/ stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 3/ wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 4/ poziomu aktywów nieobciążonych,

- 5/ analizy wskaźników płynności,
- 6/ ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 7/ wyników testów warunków skrajnych,
- 8/ stopnia przestrzegania limitów.

XIV. Spełnienie przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art.22aa Ustawy Prawo Bankowe.

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków .

XV. Dźwignia finansowa.

Bank mierzy ryzyko nadmiernej dźwigni w okresach kwartalnych.

Wskaźnik dźwigni finansowej – wyrażony w procentach jako udział kapitału Tier1 w łącznej kwocie zobowiązań pozabilansowych udzielonych na dzień 31.12.2018r wynosi :

- wg definicji przejściowej - 9,53
- wg definicji w pełni wprowadzonej - 9,53

1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

<i>Lp</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Kwota</i>
1	1. Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	281 106 048
2	2. Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych /tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych/	0
3	3. Inne korekty	23 131
4	4.Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	281 636 720

2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
Ekspozycje bilansowe /z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych/		
1	1.Pozycje bilansowe /z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia/	281 106 048
2	2./Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I/	23 131
3	3.Całkowite ekspozycje bilansowe /z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych/ /suma wierszy 1 i 2/	281 082 917
Inne pozycje pozabilansowe		
1	1.Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	10 089 679
2	2./Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego/	0
3	3.Inne ekspozycje pozabilansowe /suma wierszy 17-18/	10 089 679
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
1	1.Kapitał Tier I	27 303 828
2	2.Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni /suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b	291 172 596
Wskaźnik dźwigni		
1	1.Wskaźnik dźwigni	9,53

3. Podział ekspozycji bilansowych z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
1	Całkowite ekspozycje bilansowe /z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych/ w tym:	281 082 917
2	1.Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0,00
3	2.Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	281 082 917
4	3.Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	0,00
5	4.Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	45 909 587
6	5.Instytucje	131 299 130
7	6.Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	43 095 908
8	7.Ekspozycje detaliczne	45 078 533
9	8.Przedsiębiorstwa	4 562 814
10	9.Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	154 707
11	10.Pozostałe ekspozycje /np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego/	10 982 238

4. Informacje jakościowe.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyka nieistotnego; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego.

Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową /co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka/. W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.

XVI. System Kontroli Wewnętrznej

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony /poziomach/.

1. Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. Na drugą linię obrony składa się:
  - 1/ zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie,
  - 2/ komórka do spraw zgodności,
  - 3/ niezależna komórka kontroli wewnętrznej/ ds. testowania pionowego.
3. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.
4. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują /poziomo lub pionowo/ przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. Pierwsza linia obrony:

- projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami,
- raportowanie nieprawidłowości znaczących i krytycznych do odpowiednich komórek drugiej linii, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu oraz Komórki Audytu.

2. Druga linia obrony:

- 1/ monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
- 2/ przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
- 3/ ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
- 4/ matrycę funkcji kontroli,
- 5/ prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
- 6/ raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości do Zarządu i Rady Nadzorczej lub Komórki Audytu.

3. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

4. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielanie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.

5. Za monitorowanie poziome /weryfikacja bieżąca, testowanie/ w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.

6. Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada Komórka Kontroli Wewnętrznej i Audytu.

Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testową w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

- celów systemu kontroli wewnętrznej ,
- złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
- liczby rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
- ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
- zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji , doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii,
- zasady proporcjonalności.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego.

XVII. Aktywa obciążone i wolne od obciążeń

Na potrzeby ujawnień składnik aktywów uznaje się jako obciążony jeżeli został zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji; dodatkowo aby składnik aktywów uznać za obciążony musi istnieć możliwość przypisania go do konkretnej transakcji.

Aktywa					
		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
	Aktywa	0	0	281 106 047,93	281 106 047,93
1.	Środki w kasie	0	0	3 066 849,91	3 066 849,91
2.	Należności od sektora finansowego	0	0	132 523 977,34	132 523 977,34
3.	Należności od sektora niefinansowego	0	0	92 436 051,99	92 436 051,99
4.	Należności od sektora budżetowego	0	0	45 920 306,01	45 920 306,01
5.	Dłużne papiery wartościowe	0	0	1 428 757,43	1 428 757,43
6.	Udziały i akcje w innych jednostkach	0	0	1 363 048,00	1 363 048,00
7.	Wartości niematerialne i prawne	0	0	23 131,02	23 131,02
8.	Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	3 511 783,74	3 511 783,74
9.	Inne aktywa	0	0	301 200,74	301 200,74
10.	Rozliczenia międzyokresowe	0	0	530 941,75	530 941,75

XVIII. Podsumowanie.

Na podstawie przeprowadzonych badań i analiz stwierdzono, że całkowity wymóg kapitałowy w pełni zabezpiecza ryzyka Banku. Stwierdzono również, że wartość kapitału całkowitego nie przekraczała wartości posiadanych funduszy własnych. Na podstawie przeprowadzonych testów warunków skrajnych ustalono, że Bank posiada odpowiednie buforę kapitałowe na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej. Bank Spółdzielczy w Siedlcu spełnia wymogi regulacyjne w zakresie adekwatności kapitałowej a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Sporządził:

Zespół Zarządzania Ryzykiem:

Monika Rejman *Rejman Monika*
Paulina Smolarek *Smolarek Paulina*

Zarząd Banku Spółdzielczego w Siedlcu:

Eleonora Rybarczyk
Eleonora Rybarczyk - Prezes Zarządu

Teresa Rogozia
Teresa Rogozia - Wiceprezes Zarządu

Hanna Jaskulska
Hanna Jaskulska - Wiceprezes Zarządu

Siedlec, dnia 12.04.2018r